

CURTEA DE APEL CAHUL

АПЕЛЛЯЦИОННАЯ ПАЛАТА КАХУЛ

Republica Moldova, MD-3909, or. Cahul,
str. Ștefan cel Mare, 30
tel. (299) 2 – 55 – 85, tel./fax. (299) 3-26-72
cach@justice.md

Республика Молдова, MD-3909, г. Кахул
ул. Штефан чел Маре, 30
тел. (299) 2 – 55 – 85, тел./факс. (299) 3-26-72
cach@justice.md

10.05.2022 nr. 1377

Curtea Constituțională a Republicii Moldova mun.Chișinău, str.Alexandru Lăpușneanu 28

Prin prezenta, Curtea de Apel Cahul, în baza încheierii de ridicare a excepției de neconstituționalitate din data de 06 mai 2022, vă expediază pentru examinare sesizarea depusă de Enache Svetlana privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.12² Cod de procedură civilă și ale art.135 alin.(6), 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, înaintată în conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, în cadrul examinării în ordine de recurs a cauzei de insolvență a debitorului SRL „Alen Mart Grup”, la recursul declarat de creditorul SA „Moldova-Agroindbank” împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 07 februarie 2020.

- Anexă:**
1. copia încheierii Curții de Apel Cahul din 06.05.2022 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - pe 3 file.
 2. sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu anexe, depusă de Enache Svetlana - pe 90 file.
 3. copia încheierii Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind solicitarea Plenului Curții Supreme de Justiție emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și 181 alin.(2) din Legea insolvenței – pe 5 (cinc) file.
 4. scrisoarea Curții Supreme de Justiție nr.8/12-13/22 din 02.03.2022 – pe 1 fila
 5. hotărârea Judecătoriei Cahul sediul central din 07.02.2020 – pe 5 file.
 6. cererea de recurs depusă de SA „Moldova Agroindbank” – pe 1 file.

Judecătorul Curții de Apel Cahul

Vitalie Movilă

Ex.Todorova Iliana
Tel.0299-3-26-65

**Curții Constituționale a
Republicii Moldova**
mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu 28,
MD-2004

Curții de Apel Cahul
mun. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 30
Judecator Movilă Vitalie
Dosar nr.2-16021105-2ri-05052020

SESIZARE

privind ridicarea excepției de neconstituționalitate

I. AUTORUL SESIZĂRII

Informații cu privire la autorul sesizării:

Svetlana Enache, administratorul statutar al SRL „Alen Mart Grup”, or. Taraclia, str. General Inzov, 7

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a dispozițiilor din articolul 12² din Codul de procedură civilă, în măsura în care, în redacția actuală, nu este prevăzută o situație și procedură de restituire fără examinare a solicitării de la Plenul Curții Supreme de Justiție.

Totodată, prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a dispozițiilor art. 135 alin. (6) și art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 în măsura în care, în redacția actuală, acestea vin în contradicție cu art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și art. 171 alin. (1), 176 alin. (1), art. 223, 667, 675 din Cod Civil și art. 265 Cod Procedura Civilă, inclusiv sub prisma principiului aplicabilității legii în timp la examinarea cererii de recurs în ordine de recurs.

În viziunea autorului prezentei sesizări în situația în care Codul de procedură civilă prin conținutul articolului 12² din Codul de procedură civilă, nu prevede o situație și procedură de restituire fără examinare a solicitării de la Plenul Curții Supreme de Justiție vine în contradicție cu prevederile articolelor 1 alin. (3) [statul de drept], art. 20 al. (1) [accesul liber la justiție], art. 26 [dreptul la apărare], precum și art. 6 Convenția CEDO [dreptul la un proces echitabil].

Consider că prevederile Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 vin în contradicție cu prevederile articolelor 6 paragraf 1 din Convenția CEDO – dreptul la un proces echitabil, art. 20 din Constituția RM – accesul liber la justiție, art. 26 din Constituție – dreptul la apărare.

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

1.

La data de 22.07.2016, creditorul Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia a depus cererea introductivă privind intentarea procesului de insolabilitate față de SRL „Alen Mart Grup”, codul fiscal 1004603007427.

Prin hotărârea Curții de Apel Cahul din 30.09.2016, s-a admis cererea introductivă depusă de creditorul - Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia și a fost intentat proces de insolabilitate față de debitorul SRL „Alen Mart Grup”, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea SRL „Alen Mart Grup”.

La data de 18.07.2019, a avut loc adunarea creditorilor a SRL „Alen Mart Grup” în procedura simplificată a falimentului, la care au participat doi creditori: BC „Moldova-Agroinbank” SA și SRL „Tersis-Comp”. La aceasta adunarea a fost adoptate următoarele hotărâri: de a lua act de raportul lichidatorului; de a nu demara procedură de atragere la răspunderea subsidiară a membrilor organelor de conducere ale SRL „Alen Mart Grup”; de a depune la instanța de insolabilitate raportul final și bilanțul de lichidare în privința SRL „Alen Mart Grup”, cu solicitarea de a dispune încetarea procesului de insolabilitate și radierea debitorului din Registrul de Stat al persoanelor juridice.

La data de 24.07.2019, conducându-se de hotărârea luată de adunarea creditorilor din 18.07.2019, lichidatorul SRL „Alen Mart Grup” în procedura simplificată a falimentului a depus la instanța de insolabilitate raportul final, prin care a solicitat: aprobarea proiectului raportului final și a bilanțului de lichidare a SRL „Alen Mart Grup”, cu dispunerea încetării procesului de insolabilitate și radierea debitorului SRL „Alen Mart Grup” din Registrul de Stat al persoanelor juridice. La fel, a fost solicitată degrevarea debitorului de creanțele validate neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup”.

La data de 07.02.2020, Judecătoria Cahul, sediul Central a emis hotărârea prin care a fost aprobat raportul final și bilanțul de lichidare al SRL „Alen Mart Grup”, a fost încetat procesul de insolabilitate intentat față de SRL „Alen Mart Grup”, s-a constatat ca fiind stinse creanțele neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup” și a fost radiat SRL „Alen Mart Grup” din Registrul de Stat al persoanelor juridice.

Nefiind de acord cu hotărârea emisă BC „Moldova-Agroinbank” SA a contestat-o în ordine de recurs, depunând în acest sens o cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului cu casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Central din 07.02.2020 și pronunțarea în această parte unei noi decizii prin care se stingă creanțele neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup”, *cu excepția creanței BC „Moldova-Agroinbank” SA*, prezentând în susținerea poziției Hotărârea Curții de Apel Cahul din 24.04.2015.

Reprezentantul debitorului și lichidatorul au prezentat de pe altă parte un șir de hotărâri pe cauze similare, dar cu concluzii și dispoziții diferite celor prezentate de BC „Moldova-Agroinbank” SA.

La 03.06.2020, reprezentantul debitorului SRL „Alen Mart Grup” s-a adresat cu o cerere de solicitare a avizului consultativ de la Curtea Supremă de Justiție, în temeiul art.12² Cod de procedură civilă, pentru a clarifica la examinarea cauzelor de insolabilitate (la soluționarea chestiunii cu privire la aprobarea raportului final cu încetarea procedurii falimentului simplificat) modul de aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și 181 alin.(2) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, în coraport cu solicitarea creditorului garantat de degrevare a debitorului de toate creanțele neexecutate față de creditori, cu excepția creanței garantate și existența hotărârilor judecătorești intrate în vigoare emise pe cauze similare.

Prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 a fost admisă cererea reprezentantului debitorului SRL „Alen Mart Grup”. A fost solicitată Plenului Curții Supreme de Justiție emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și art.181 alin.(2) din Legea insolabilității nr.149 din 29.06.2012, la adoptarea de către instanța de

insolvabilitate a hotărârii de încetare a procesului insolvenței, în special, la soluționarea întrebării cu privire la stingerea obligațiilor debitorului insolvent, atunci când creanțele creditorului validat față de debitorul insolvent au fost garantate prin instituirea gajului/ipotecii (și altor mijloace de garantare) asupra bunurilor unei persoane terțe.

Prin citația recepționată la data de 27.04.2022 de la Curtea de Apel Cahul, am fost citați despre faptul fixării ședinței de judecată la data de 06.05.2022, pentru examinarea recursului declarat de BC „Moldova-Agroindbank” SA asupra hotărârii Judecătorei Cahul sediul Central din 07.02.2020.

La citație în cauză a fost anexată copia scrisorii de la Curtea Supremă de Justiție nr.8/12-13/22 (8ac-12/21) din 02.03.2022 prin care către Curtea de Apel Cahul a fost restituită solicitarea adresată Plenului Curții Supreme de Justiție prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței. În motivarea restituirii solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție a fost indicat faptul că, începând cu luna aprilie 2019, din lipsa de cvorum ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție nu sunt deliberative.

În acest context, la moment un aviz consultativ pe chestiunea abordată în față Plenului Curții Supreme de Justiție nu a fost emis, iar solicitarea a fost restituită fără examinare. Asta în situație când Codul de Procedură Civilă nu prevede o asemenea procedură de restituire a solicitării fără primirea avizului consultativ emis de Plenul Curții Supreme de Justiție.

Situație creată încalcă în mod grav drepturile procedurale ale participantului la proces echitabil care s-a adresat cu solicitarea de emitere a încheierii judecătorești privind solicitarea de eliberarea avizului consultativ în temeiul art.12² din CPC, cu scopul de a clarifica modul de aplicare și interpretare a prevederilor legale în speță, ce permită și creează o practică judecătorească neuniformă.

Pe parcursul examinării cererii creditorul BC „Moldova-Agroindbank” SA a înaintat solicitarea privind degrevarea debitorului de creanțele neexecutate ale SRL „Alen Mart Grup”, cu excepția creanței BC „Moldova-Agroindbank” SA.

În susținerea poziției expuse, BC „Moldova-Agroindbank” SA a prezentat Hotărârea Curții de Apel Cahul din 24.04.2015, iar reprezentantul debitorului și lichidatorul au prezentat un șir de hotărâri pe cauze similare, cu soluții diametral opuse.

Astfel, s-a constatat că practica judecătorească este neuniformă, iar fiecare judecător examinează cauză după intima convingere din cauză lipsei de interpretare uniformă a prevederilor legale în cauză.

În acest context, se constată că, la caz există practica judiciară a Judecătorei Cahul, Judecătorei Chișinău, Curții de Apel Cahul, Curții de Apel Comrat și Curții Supreme de Justiție, unde s-au emis diverse decizii judecătorești pe problemă abordată, cum ar fi:

1. Hotărârea Curții de Apel Cahul din 24.04.2015 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și descărcarea debitorului de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, în afară de obligația față de creditorul chirografar SA „Moldova Agroindbank”, în măsura în care poate fi stinsă din contul exercitării dreptului de gaj în baza contractului de gaj din 20.01.2012, încheiat între creditorul gajist SA „Moldova Agroindbank” și debitorul gajist SRL „xxx”;

2. Hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-861/2015 din 25.05.2017 menținută în vigoare prin Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ri-355/17 din 08.11.2017 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul SRL „S.S.-Gestiune Imobiliare”.

3. Hotărârea Curții de Apel Bălți nr. 2i-8/16 din 05.06.2017 menținută în vigoare prin Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ri-244/17 din 04.10.2017 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul SRL „Dana Internațional”.

4. Hotărîrea Judecătorei Cahul nr. 2i-20/18 din 07.08.2019 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul SRL „Tehnovix-Auto”.

5. Hotărîrea Judecătorei Chișinău nr. 2i-1347/18 din 26.05.2020 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul SRL „Transatlantic”.

6. Hotărîrea Judecătorei CA Cahul nr. 05-2i-565-23052016 din 10.02.2017 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul SRL „Antrina”;

7. Hotărîrea Judecătorei CA Cahul nr. 05-2i-1009-05.09.2016 din 05.05.2017 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul II „Mircea Anatolie”;

8. Hotărîrea Judecătorei CA Comrat nr. 06-2i-203-17032015 din 21.09.2015 prin care s-a dispus aprobarea raportului final, încetarea procesului de insolvență intentat față de debitor și considerarea ca fiind stinse creanțele creditorilor față de debitorul II „Ciolac Valentina”.

Aceste hotărîri judecătorești au fost anexate la referință la cererea de recurs declarată de BC „Moldova-Agroinbank” SA.

Prin urmare, este posibil de constatat că există o practică judecătorească neuniformă și dublă referitor la interpretarea și aplicarea prevederilor art. 135 și art. 181 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 la rezolvarea problemei privind aprobarea raportului final al administratorului/lichidatorului și încetarea procesului de insolvență/procedurii falimentului intentat față de debitor insolvent, în legătură cu aplicarea consecinței legale a încetării procesului de insolvență – degrevarea debitorului de creanțele neexecutate a creditorilor formate pînă la momentul intentării procesului de insolvență/procedurii falimentului simplificat.

2.

În perioada cînd dosarul se afla la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2), (4) al Legii insolvenței, la data de 14.09.2020, au intrat în vigoare modificările la Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 aplicate prin Legea Parlamentului nr. 141 din 16.07.20, MO205-211/14.08.20 art.456.

IV. LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederile relevante ale Constituției Republicii Moldova (republicată în M.O., 2016, nr. 78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 1.

Statul Republica Moldova

(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

Articolul 4.

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 8.
Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(...)

Articolul 15.
Universalitatea

Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.

Articolul 16.
Egalitatea

(...)

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20.
Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23.
Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(...)

(2) Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26.
Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(...)

Articolul 115.
Instanțele judecătorești

(1) Justiția se desfășoară prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

(...)

Articolul 119.
Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Articolul 135.
Atribuțiile

(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

g) rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate a actelor juridice, sesizate de Curtea Supremă de Justiție;

(...)

Articolul 140.

Hotărârile Curții Constituționale

(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate.

2. Prevederile relevante ale Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această Convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 6.

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)

Articolul 13.

Dreptul la un remediu efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 17.

Interzicerea abuzului de drept

Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.

3. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă (republicat în M.O., 2018 nr. 285-294 art. 436) sunt următoarele:

Articolul 2.

Legislația procedurală civilă

(1) Procedura de judecare a cauzelor civile în instanțele judecătorești de drept comun este stabilită de Constituția Republicii Moldova, de hotărârile și deciziile Curții Europene a drepturilor Omului, de hotărârile Curții Constituționale, de prezentul cod și de alte legi organice. Normele de drept procedural civil din alte legi trebuie să corespundă dispozițiilor fundamentale ale Constituției Republicii Moldova și prezentului cod.

(...)

Articolul 4.

Sarcinile procedurii civile

Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea

intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.

Articolul 5.

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(...)

Articolul 8.

Dreptul la asistență juridică

(1) Părțile, alți participanți la proces au dreptul să fie asistați în judecată de către un avocat ales ori desemnat de coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau de un alt reprezentant, în cazurile prevăzute de prezentul cod.

(2) Asistența juridică poate fi acordată în orice instanță de judecată și în orice fază a procesului.

(...)

Articolul 12.

Soluționarea cauzelor civile în temeiul legislației Republicii Moldova

(1) Instanța judecătorească soluționează cauzele civile în temeiul Constituției Republicii Moldova, al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al hotărârilor și deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului, al hotărârilor Curții Constituționale, al legilor organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al decretelor Președintelui Republicii Moldova, al hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă acestea nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

(...)

Articolul 12¹.

Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Articolul 12².

Avizele consultative ale Plenului Curții Supreme de Justiție

(1) Dacă în procesul judecării cauzei într-o instanță de judecată se atestă dificultăți la aplicarea corectă a normelor de drept material sau procedural, instanța de judecată solicită Plenului Curții Supreme de Justiție, din oficiu sau la cererea participanților la proces, să emită un aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a legii. Avizul consultativ se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(1¹) Solicitarea avizului consultativ trebuie să se refere la dificultăți de aplicare corectă a normei de drept susceptibile de interpretări diferite. Solicitarea avizului consultativ nu va conține formularea unei simple întrebări cu privire la aplicarea unui text de lege.

(1²) Obiectul solicitării îl constituie o veritabilă problemă de drept dacă întrunește următoarele condiții:

a) solicitarea este formulată în legătură cu existența unei cauze aflate în curs de examinare în instanța de judecată;

b) lămurirea problemei de drept este determinantă pentru soluționarea în fond a cauzei în care a fost ridicată;

c) problema este nouă, interpretarea dată problemei de drept nu a fost soluționată printr-un aviz consultativ anterior.

(2) În cazul în care instanța de judecată respinge demersul participanților la proces privind solicitarea unui aviz consultativ din partea Plenului Curții Supreme de Justiție, aceasta va emite o încheiere nesusceptibilă de recurs.

(3) În cazul în care decide respingerea solicitării, Plenul Curții Supreme de Justiție emite o încheiere motivată care nu se supune niciunei căi de atac și care se publică pe pagina web a Curții Supreme de Justiție.

(4) Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție nu mai este obligatoriu pentru Curte în cazul în care ulterior se modifică legea sau se schimbă modul de punere în aplicare a acesteia.

(5) Solicitarea avizului consultativ se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Plenului Curții Supreme de Justiție asupra solicitării de emitere a avizului consultativ se amîină pledoariile.

Articolul 15.

Folosirea căilor de atac

Participanții la proces și alte persoane interesate ale căror drepturi, libertăți ori interese legitime au fost încălcate printr-un act judiciar pot exercita căile de atac împotriva acestuia în condițiile legii.

Articolul 17.

Unificarea practicii judiciare

(1) Pentru aplicarea corectă și uniformă a legislației, Curtea Supremă de Justiție, din oficiu, precum și la propunerea organelor profesionale, create prin lege, ale profesiilor conexe justiției, adoaptă și publică hotărîri explicative și opinii consultative privind aplicarea corectă a normelor de drept și soluționarea justă a cauzelor.

(...)

Articolul 22.

Egalitatea în fața legii și a justiției

(1) Justiția în cauzele civile se desfășoară pe principiul egalității tuturor persoanelor, independent de cetățenie, rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere, origine socială, serviciu, domiciliu, loc de naștere, precum și al egalității tuturor organizațiilor, indiferent de tipul de proprietate și forma de organizare juridică, subordonare, sediu și de alte circumstanțe.

(...)

Articolul 26.

Contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale

(1) Procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

(2) Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

(3) Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

(4) Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă”.

Articolul 27.

Disponibilitatea în drepturi a participanților la proces

(1) Disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

(2) Instanța nu admite dispunerea de un drept sau folosirea modalității de apărare dacă aceste acte contravin legii ori încalcă drepturile sau interesele legitime ale persoanei.

Articolul 265.

Temeiurile de încetare a procesului

Instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care:

(...)

f) partea în proces persoană fizică decedează și raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi;

g) reclamantului și/sau pârītului îi lipsește capacitatea de folosință, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 59 alin. (2);

(...)

Articolul 355.

Competența jurisdicțională a instanțelor judecătorești în cauzele de declarare a insolvabilității

Cererea de declarare a insolvabilității se depune la judecătoria competentă în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale altor legi.

Articolul 356.

Examinarea cererii

Cererea de declarare a insolvabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvabilității.

Articolul 429.

Acte de dispoziție care pot fi atacate cu recurs

(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.

(...)

4. Prevederile relevante ale Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26.03.1996 (publicată în M.O., 1996 nr. 32-33 art. 323) sunt următoarele:

Articolul 15.

Plenul Curții Supreme de Justiție

(1) Plenul Curții Supreme de Justiție își desfășoară activitatea în componența tuturor judecătorilor Curții, este prezidat de președintele Curții, iar în lipsa acestuia - de către unul din președinții colegiilor.

Articolul 16.

Competența Plenului Curții Supreme de Justiție

Plenul Curții Supreme de Justiție:

(...)

d) întru asigurarea uniformizării practicii judiciare, emite, la solicitarea instanțelor judecătorești, avize consultative în cazul apariției problemelor legate de aplicarea legii;

5. Prevederile relevante ale Codului Civil al Republicii Moldova (publicat în M.O., 2002 nr. 82-86 art. 661, republicat în M.O., 2019 nr. 66-75 art. 132) sunt următoarele:

Articolul 4.

Legislația civilă

(1) Legislația civilă constă în prezentul cod, în alte legi, în ordonanțe ale Guvernului și în acte normative subordonate legii, care reglementează raporturile prevăzute la art.2 și care trebuie să fie în concordanță cu Constituția Republicii Moldova.

(2) Actele normative subordonate legii se aplică la reglementarea raporturilor civile doar în cazurile în care sînt emise în temeiul legii și nu contravin ei.

(3) Legislația civilă se interpretează și se aplică în concordanță cu Constituția Republicii Moldova, Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Articolul 6.

Acțiunea în timp a legii civile

(în redacție din data de 01.03.2019)

(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

(2) Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

(3) De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel.

(...)

Articolul 7.

Acțiunea în timp a legii civile

(în redacție din data de 01.03.2019)

(1) Legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

(2) Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare.

(...)

Articolul 171.

**Noțiunea de persoană juridică
(în redacție din data de 01.03.2019)**

(1) Persoana juridică este subiectul de drept constituit în condițiile legii, avînd o organizare de sine stătătoare și un patrimoniu propriu și distinct, afectat realizării unui anumit scop conform cu legea, ordinea publică și bunele moravuri.

(...)

Articolul 176.

**Capacitatea de folosință a persoanei juridice
(în redacție din data de 01.03.2019)**

(1) Capacitatea de folosință a persoanei juridice se dobîndește la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de publicitate prevăzut de lege.

(...)

Articolul 223.

**Dizolvarea persoanei juridice
(în redacție din data de 01.03.2019)**

(1) Persoana juridică se dizolvă în temeiul:

(...)

e) insolvabilității sau încetării procesului de insolvabilitate în legătură cu insuficiența masei debitoare;

(...)

Articolul 667.

Noțiunea de gaj

(în redacție din data de 01.03.2019)

(1) Gajul este dreptul real în al cărui temei titularul (creditorul gajist) poate pretinde, din valoarea obiectului gajului, satisfacerea creanțelor sale garantate cu preferință față de ceilalți creditori ai titularului obiectului gajului (debitorul gajist).

(2) Valabilitatea gajului depinde de valabilitatea obligației garantate prin gaj.

(3) Gajul se constituie în vederea garantării executării obligației și reprezintă un raport de drept accesoriu față de obligația garantată, fiind condiționat în timp de durată acestuia, dacă legea sau contractul de gaj nu prevede altfel.

Articolul 675.

Stingerea gajului

(în redacție din data de 01.03.2019)

(1) Gajul se stinge prin stingerea obligației a cărei executare acesta o garantează.

(...)

6. Prevederile relevante ale Legii Cu privire la actele normative nr. 100 din 22.12.2017 (publicată în M.O., 2018 nr. 7-17 art. 34) sunt următoarele:

Articolul 73.

Acțiunea în timp a actului normativ

(1) Actul normativ se aplică fără limită de timp dacă în textul acestuia nu este prevăzut altfel.

(...)

(3) Actul normativ produce efecte doar cît este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv.

(...)

7. Prevederile relevante ale Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 (publicată în M.O., 2012 nr. 193-197 art. 663) sunt următoarele:

Articolul 1.

Scopul și domeniul de reglementare

(1) Scopul prezentei legi este instituirea cadrului juridic privind stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit.

(...)

Articolul 2.

Noțiuni principale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

(...)

creditor – persoană fizică sau persoană juridică deținător al unui drept de creanță asupra patrimoniului debitorului, care poate face dovada creanței sale față de acest patrimoniu în condițiile prezentei legi;

masă de debitoare – bunuri, inclusiv mijloace bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, aflate în proprietatea debitorului la data intentării procesului de insolvență, dobândite sau recuperate pe parcursul acestuia, cu excepția bunurilor care, potrivit legii, nu sînt pasibile de executare silită;

procedură de faliment – procedură de insolvență concursuală colectivă și egalitară care se aplică debitorului în vederea lichidării patrimoniului acestuia pentru acoperirea pasivului;

procedură de insolvență – procedură prin care debitorul intră, după o perioadă de observație, în procedură de restructurare sau în procedură de faliment;

procedură simplificată de faliment – procedură prin care debitorul intră direct în procedura falimentului după o perioadă de observație sau odată cu intentarea procedurii de insolvență;

(...)

Articolul 4.

Participanții la procesul de insolvență

(1) Participanți la procesul de insolvență sînt: administratorul provizoriu, administratorul insolvenței, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege.

(...)

Articolul 53.

Reprezentarea drepturilor creditorilor

(...)

(3) Îndreptățit să participe la procedurile de insolvență este acel creditor care a formulat și căruia i s-a validat, total sau parțial, o cerere de înaintare a creanței prin includere în tabelul definitiv al creanțelor și care are dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, inclusiv asupra unui plan de restructurare, de a fi desemnat în calitate de membru al comitetului creditorilor, de a participa la distribuțiile de fonduri rezultate din restructurarea debitorului sau din lichidarea masei de debitoare, de a fi informat sau notificat cu privire la desfășurarea procedurilor și de a participa la orice altă procedură reglementată de prezenta lege.

Articolul 54.

Atribuțiile adunării creditorilor

(1) Adunarea creditorilor are următoarele atribuții exclusive:

(...)

b) decide asupra sistării activității debitorului și lichidării lui, aprobă planul de restructurare a acestuia;

(...)

Articolul 134.

Hotărîrea de intentare a procedurii simplificate a falimentului

(1) Procedura simplificată a falimentului prevăzută în prezenta lege se aplică debitorilor aflați în stare de insolvență care se încadrează în una din următoarele categorii:

(...)

b) persoane juridice care nu dețin niciun bun în patrimoniul lor ori ale căror bunuri sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului și niciun creditor sau terț nu se oferă să avanseze ori să garanteze sumele corespunzătoare;

(...)

(2) Dacă debitorul se încadrează în una dintre categoriile prevăzute la alin. (1), instanța de insolvență, odată cu intentarea procedurii de insolvență, poate să dispună inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului.

(...)

Articolul 135.

Lichidarea debitorului

(în redacție pînă la 14.09.2020)

(...)

(5) În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolvență, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărîre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris.

(6) Prin încetarea procesului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, cu excepția cazului cînd este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.

(...)

Articolul 135.

Lichidarea debitorului

(în redacție după data de 14.09.2020)

(...)

(5) În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolvență, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărîre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris.

(6) Prin încetarea procesului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, cu excepția cazului cînd este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege. Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejursorului, a garantului gajist/ipotecar sau a codebitorului.

(...)

Articolul 137.

Particularitățile falimentului debitorului care nu dispune de masă debitoare

(1) Dacă, în perioada de observare, se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu permit acoperirea cheltuielilor procesului de insolvență, instanța de insolvență, odată cu intentarea procesului de insolvență, dispune deschiderea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului. Falimentul nu va avea loc dacă se depune sau se garantează o sumă de bani suficientă pentru achitarea cheltuielilor procesului de insolvență. Persoana care a achitat sau a garantat cheltuielile procesului de insolvență poate cere instanței de judecată care examinează procesul de insolvență restituirea lor din contul membrilor organelor de conducere ale debitorului care nu și-au îndeplinit în modul stabilit obligația de depunere a cererii introductive prevăzute la art. 14.

(...)

Articolul 181.

Degrevarea de obligații

(în redacție pînă la 14.09.2020)

(...)

(2) Prin încetarea procedurii falimentului, debitorul va fi degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art. 14, 15 și 248. În astfel de situații, el va fi degrevat de obligații numai în măsura în care ele au fost plătite în cadrul procesului de insolvență.

(...)

(4) Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejutorului sau a codebitorului principal.

Articolul 181.

Degrevarea de obligații

(în redacție după data de 14.09.2020)

(...)

(2) Prin încetarea procedurii falimentului, debitorul va fi degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art. 14, 15 și 248. În astfel de situații, el va fi degrevat de obligații numai în măsura în care ele au fost plătite în cadrul procesului de insolvență.

(...)

(4) Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejutorului, a garantului gajist/ipotecar sau a codebitorului.

8. Prevederile relevante ale Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845 din 03.01.1992 (publicată în Monitorul Parlamentului 1992, Nr. 2 art. 33) sunt următoarele:

Articolul 36.

Executarea creanțelor creditorilor față de întreprinderea ce se lichidează

(...)

4. Creanțele neexecutate din cauza insuficienței de bunuri ale întreprinderii persoană juridică (cu excepția cooperativelor de producție) se consideră stinse.

(...)

9. Prevederile relevante ale Legii pentru aprobarea Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022–2025 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia nr. 211 din 06.12.2021 (publicată în M.O., 2021 nr. 325-333 art. 496) sunt următoarele:

Anexa nr. 1

Direcția strategică II

Accesul la justiție și calitatea actului de justiție

(...)

Calitatea actului de justiție este determinată și de existența unei practici judiciare unificate și predictibile, care constituie un deziderat generat de necesitatea asigurării securității raporturilor juridice prin evitarea pronunțării unor hotărâri divergente privind probleme identice. Lipsa unității soluțiilor jurisprudențiale continuă să persiste în hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești. Deși Curtea Supremă de Justiție ar trebui să fie acel ultim for care remediază ilegalitățile admise de instanțele inferioare, cu regret, hotărârile emise în mod arbitrar nu sunt o excepție nici pentru această instanță, iar generarea și acceptarea unei practici judiciare neuniforme, fapt confirmat inclusiv prin hotărârile CtEDO versus Republica Moldova, condiționează o inconsecvență per sistem. La fel, adoptarea unor hotărâri noi pe fondul cauzei fără o justificare obiectivă și pentru motive care nu par a fi persuasive determină încălcarea securității raporturilor juridice și, într-un final, a principiului *res judicata*.

Practica neunitară determinată de aplicarea și interpretarea neunitară a legislației este contrară principiului securității juridice, care constituie unul dintre elementele fundamentale ale statului de

drept. Existența unor hotărâri contradictorii constituie sursa nesiguranței juridice și, în final, lipsa de încredere publică în sistemul judecătoresc. Este incontestabil faptul că, în orice sistem de drept, la interpretarea și aplicarea legilor nu poate fi o uniformizare absolută, fiind acceptate unele abateri. Totuși, acestea nu trebuie să fie de o asemenea natură încât să conducă la adoptarea unor decizii contradictorii în cauze care implică fapte similare sau practic identice.

În acest sens este necesară dezvoltarea mecanismelor care ar asigura o practică judiciară uniformă, precum și o corectă implementare în practică a cadrului normativ, prin excluderea oricărei influențe de natură să genereze abuzuri și care, într-un final, să lase o amprentă negativă asupra justițiabililor privitor la calitatea actului de justiție.

Potrivit standardelor internaționale, reglarea contradicțiilor jurisprudenței revine, înainte de toate, instanței supreme. Curtea Supremă de Justiție trebuie să vegheze la uniformitatea jurisprudenței pentru a putea corecta incoerențele acesteia și prezerva astfel încrederea cetățenilor în sistemul judiciar. Având în vedere rolul primordial al Curții Supreme de Justiție de uniformizare a practicii judecătorești, aceasta ar trebui să examineze doar chestiuni de drept. Mai mult, chestiunile de drept minore nu ar trebui să dea teme pentru intervenția instanței supreme. Legislația actuală prevede competențe prea largi pentru aceasta, ceea ce nu-i permite să se concentreze pe rolul său primordial de examinare doar a chestiunilor complicate de drept și de asigurare a unei practici judiciare uniforme. În aceste condiții este necesară revizuirea competențelor Curții Supreme de Justiție, cu focusarea în cea mai mare parte a acestora pe remedierea discrepanțelor din practica judecătorească, revizuirea practicii învechite, crearea practicii noi, precum și intervenția în cazul unor hotărâri pronunțate vădit arbitrar de instanțele ierarhic inferioare.

(...)

11. Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (publicată în M.O., 2016 nr. 55-58 art. 09) sunt următoarele:

(...)

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficient.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

(...)

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

(...)

79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

(...)

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. 1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

(...)

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

(...)

96. Curtea reține că, potrivit art. 115 din Constituție, justiția se desfășoară prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii. La fel, în virtutea art. 116 din Legea Supremă, judecătorii din cadrul instanțelor de toate nivelele sunt independenți și se supun numai legii.

(...)

103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

(...)

107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale.

(...)

12. Prevederile relevante ale Hotărîrii Plenului CSJ Cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolabilității nr. 2 din 24.03.2014 sunt următoarele:

Pct. 3.8

(...)

În același timp, procedura de insolabilitate poate înceta și în temeiul adoptării hotărîrii de intentare a procedurii de insolabilitate cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, conform prevederilor art.134, 135 din lege, care are ca finalitate lichidarea debitorului după aprobarea raportului final al lichidatorului și bilanțului de lichidare.

Conform art.135 alin.(4), (5) din lege, după aprobarea raportului final al lichidatorului și bilanțului de lichidare, după distribuirea finală a tuturor fondurilor din patrimoniul debitorului sau în cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolabilitate încheie prin hotărîre procedura falimentului și radiază debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice și din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali sau, respectiv, adoptă o hotărîre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris.

În principiu, în cazul derulării procedurii simplificate a falimentului, procedura falimentului încetează odată cu aprobarea raportului final al lichidatorului și bilanțului de lichidare.

Articolul citat prevede că prin încetarea procesului debitorul este degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului și că dispozitivul hotărîrii de încetare a procedurii falimentului și de radiere a debitorului din registrul de stat se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, însă nu este expres indicat dreptul de contestare a unei asemenea hotărîri cu recurs.

Avînd în vedere că încetarea procesului ca rezultat al procedurii falimentului simplificat, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris, este o procedură de încetare a procesului de insolabilitate, hotărîrea în cauză, în temeiul art.180 din lege poate fi atacată cu recurs de participanții la procesul de faliment sau de către alte persoane ale căror drepturi pot fi afectate.

(...)

Pct. 20.1

(...)

Procedura simplificată de faliment presupune următoarele etape:

- inventarierea masei debitoare și formarea bilanțului de lichidare;
- desfășurarea ședinței de validare;
- aprobarea raportului final și a bilanțului de lichidare de către instanța de judecată (dacă nu există bunuri, se va înceta procesul de insolabilitate cu dispunerea radierii debitorului din registru);

- distribuția finală (dacă există bunuri);

- încetarea procedurii de insolabilitate cu dispunerea radierii debitorului.

(...)

20.3. Dacă o societate se află în proces de lichidare și activele acesteia sunt insuficiente pentru satisfacerea creanțelor, lichidarea se va face în cadrul procedurii simplificate a falimentului.

(...)

Dacă, dimpotrivă, se constată insuficiența activelor, se va pronunța o hotărîre de declarare a întreprinderii aflate în proces de lichidare ca fiind insolubilă și se va iniția procedura simplificată a falimentului. Față de o întreprindere dizolvată, declarată insolubilă nu se va aplica procedura de observare și cea de restructurare.

(...)

Pct. 27.1

(...)

În cazul intentării procedurii de insolabilitate sub formă de faliment simplificat, aceasta va înceta prin hotărîre de încetare odată cu distribuirea creanțelor sau aprobarea bilanțului de

lichidare (art.135 din lege).

(...)

27.3. Urmează să se țină cont de faptul că odată cu încetarea procesului de insolabilitate debitorul este degrevat de orice obligații față de creditori.

Astfel, potrivit art.135 alin.(6) din Lege, prin încetarea procesului, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, cu excepția cazului când este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.

V. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII.

1.

Reprezentantul creditorului BC „Moldova-Agroindbank” SA la depunerea recursului a explicat că este dezacord cu degrevarea debitorului de obligații.

Nu suntem de acord cu poziția BC „Moldova-Agroinbank” SA, deoarece la adunarea repetată creditorilor din 18.07.2019, reprezentantul Băncii a fost prezent și a votat pentru depunerea în instanța de insolabilitate a raportului final și bilanțului de lichidare în privința SRL „Alen Mart Grup”, cu solicitarea de a dispune încetarea procesului de insolabilitate și radierea debitorului din Registrul de Stat al Persoanelor Juridice.

Considerăm poziția reprezentantului creditorului BC „Moldova-Agroinbank” SA ce se referă la descărcarea debitorului de obligații pe care le avea înainte de intrarea în faliment sau cu stingerea tuturor creanțelor creditorilor, cu excepția creanței BC „Moldova-Agroinbank” SA, ca fiind nefondată care reiese din interpretarea eronată a prevederilor normelor de drept material, deoarece consecințele încetării procesului de insolabilitate intentat față de un debitor sunt reglementate expres de art. 135 alin. (6) din Legea insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 (în vigoare la momentul emiterii hotărârii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție).

În această normă legală imperativă legiuitor a precizat și a prevăzut expres două situații legate de încetarea procedurii falimentului simplificat aplicat față de debitorul în cazul lipsei masei debitoare, și anume : descărcarea debitorului de creanțele nestinse pe care le avea pînă la intrarea în faliment în toate cazurile și neaplicarea regulii date doar în cazul când debitorul este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.

Considerăm că dezacordul reprezentantului creditorului BC „Moldova-Agroinbank” SA este lipsit de suport juridic și legal, iar solicitarea de stingerea tuturor creanțelor ale debitorului pe care le avea pînă la intrarea în faliment, cu excepția creanței BC „Moldova-Agroinbank” SA, este neîntemeiată, abuzivă și ilegală, deoarece contravine prevederilor legale și denotă favorizarea vădit neîntemeiată a recurentului.

Urmează de menționat că creditorul BC „Moldova-Agroinbank” SA nu s-a folosit de mijloacele de apărare a dreptului său în cazul dezacordului cu hotărîrea luată de adunarea creditorilor din 18 iulie 2019 prevăzute la art. 59 din Legea insolabilității, însă consideră posibil de invocat dezacordul cu hotărîrile luate de adunarea care la moment sunt executorii în condiții legale.

Conform art. 137 alin. (1) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, dacă, în perioada de observare, se constată că debitorul nu dispune de bunuri sau că bunurile lui nu permit acoperirea cheltuielilor procesului de insolabilitate, instanța de insolabilitate, odată cu intentarea procesului de insolabilitate, dispune deschiderea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului. Procedura de insolabilitate poate înceta în temeiul adoptării hotărârii de intentare a procedurii de insolabilitate, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului, conform prevederilor art. 134, 135 din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, care are ca finalitate

lichidarea debitorului după aprobarea raportului final al lichidatorului și bilanțului de lichidare.

În conformitate cu art. 134 alin. (1) lit. a) Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, procedura simplificată a falimentului prevăzută în prezenta lege se aplică debitorilor aflați în stare de insolvență care se încadrează în una din următoarele categorii: persoane juridice care nu dețin niciun bun în patrimoniul lor ori ale căror bunuri sînt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului și niciun creditor sau terț nu se oferă să avanseze ori să garanteze sumele corespunzătoare.

Conform art. 135 alin. (4)-(6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 (în vigoare la momentul emiterii hotărîrii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție), După ce instanța de insolvență aprobă raportul final al lichidatorului și bilanțul de lichidare, acesta va trebui să facă distribuția finală a tuturor fondurilor din patrimoniul debitorului. Fondurile nereclamate în termen de 30 de zile de către cei îndreptățiți vor fi stinse prin consemnare și depuse de către lichidator la bancă sau la notar. După ce fondurile sau bunurile din patrimoniul debitorului au fost distribuite, iar fondurile nereclamate au fost consemnate la bancă sau la notar, instanța de insolvență, în baza cererii lichidatorului, încheie prin hotărîre procedura falimentului și radiază debitorul din registrul de stat al persoanelor juridice și din registrul de stat al întreprinzătorilor individuali. În cazul lipsei masei debitoare, instanța de insolvență, odată cu aprobarea bilanțului de lichidare, adoptă o hotărîre de încetare a procesului, prin care dispune și radierea debitorului din registrul de stat în care este înscris. **Prin încetarea procesului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului, cu excepția cazului cînd este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.**

Aceiași interpretări se regăsesc și în pct. 27.1 și 27.3 Hotărîrii Plenului CSJ „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței” nr. 2 din 24.03.2014 care explică că, *Dacă a fost intentată procedura de insolvență sub formă de faliment, aceasta va înceta ca urmare a distribuției finale a masei debitoare. În două săptămîni de la data publicării dispozitivului hotărîrii, administratorul va prezenta hotărîrea registrului de stat pentru radierea debitorului. Anume din momentul radierii debitorul se consideră lichidat. În cazul intentării procedurii de insolvență sub formă de faliment simplificat, aceasta va înceta prin hotărîre de încetare odată cu distribuirea creanțelor sau aprobarea bilanțului de lichidare (art.135 din lege). Urmează să se țină cont de faptul că odată cu încetarea procesului de insolvență debitorul este degrevat de orice obligații față de creditori.*

În atare circumstanțe, prevederile alin. (6) art. 135 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 (în vigoare la momentul emiterii hotărîrii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție), sunt exprese și nu pot fi interpretate și aplicate altfel, decât în sensul stabilit expres de normă imperativă, și anume: odată ce a fost încetat procesul de insolvență în privința debitorului, de asemenea, se consideră stinse toate obligațiile neexecutate ale acestuia față de creditorii săi.

Careva alte condiții această normă nu conține și nu poate fi interpretată în sensul larg așa cum solicită recurentul în recursul declarat. Cu alte cuvinte, dacă debitorul ar fi fost atras la răspunderea subsidiară în cadrul procesului de insolvență/procedurii de faliment atunci în cazul încetării procesului de insolvență/ procedurii de faliment aplicat față de debitor cel din urmă nu poate fi eliberat de stingerea creanțelor față de creditorii săi formate pînă la momentul intentării procesului de insolvență.

Această concluzie reiese din faptul că, în cazul atragerii debitorului la răspunderea subsidiară, instanța emite hotărîrea judecătorească prin care îl obligă pe persoană vinovată în ajungerea, menținerea și/sau aprofundarea incapacității de plată la întreprinderea, la suportarea unei părți al creanțelor validate față de debitor neacoperite de masă debitoare, care se transmite la executarea și pînă la executarea acestei debitorul nu poate fi descărcat de obligații față de creditorii săi, ori altfel va fi imposibilă executarea hotărîrii irevocabile și satisfacerea creanțelor creditorilor validați cu creanțe față de patrimoniul debitorului insolvent.

În cazul nostru – debitorul nu a fost atras la răspunderea subsidiară, faptul confirmat prin hotărîrea adunării creditorilor din 18.07.2019, ce înseamnă existență necesității aplicării stricte a

prevederilor legale și consecințelor încetării procesului de insolvabilitate așa cum este stipulat în alin. (6) art. 135 din Legea insolvabilității – descărcarea debitorului de toate creanțele neexecutate existente la momentul intrării în proces.

Asta înseamnă și lipsa posibilității menținerii câtorva obligații față de debitor sau degrevării parțiale de la creanțele neexecutate a creditorilor apărute pînă la momentul intentării procesului de insolvabilitate față de debitor.

Relevante la caz, sunt și prevederile art. 181 alin. (2) din legea precizată (în vigoare la momentul emiterii hotărîrii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție), care stipulează că, prin încetarea procedurii falimentului, debitorul va fi degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art. art. 14, 15 și 248. În astfel de situații, el va fi degrevat de obligații numai în măsura în care ele au fost plătite în cadrul procesului de insolvabilitate.

Pct. 27.3 din Hotărîrea Plenului CSJ „Cu privire la aplicarea în practica judiciară a legii insolvabilității” nr. 2 din 24.03.2014, de asemenea, stipulează că Conform art.181 alin.(2), prin încetarea procedurii falimentului, debitorul va fi degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment, însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art.14, 15 și 248.

Careva alte prevederi, condiții și/sau excepții legate cu posibilitatea eliberării debitorului de obligații neexecutate ale creditorilor formate la momentul intentării procesului de insolvabilitate față de debitor Legea insolvabilității, ca legea specială care a fost emisă în scopul reglementării procesului de insolvabilitate intentat față de debitor, **NU CONȚINE**.

Prin urmare, rezultă că cazul dat cade sub incidența prevederilor art. 135 alin. (6) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 și urmează a fi aplicată consecința legală a încetării procedurii falimentului simplificat intentat față de debitorul în cazul lipsei masei debitoare – degrevarea debitorului de obligații pe care le avea pînă la intrarea în faliment simplificat.

Astfel, instanța de insolvabilitate în mod corect a examinat raportul final al lichidatorului și a emis hotărîrea recurată, cu respectarea art. 238 CPC al RM, or, la caz organele de conducere ale debitorului nu au fost atrase la răspunderea subsidiară, procedeul prevăzut la alin. (6) art. 135 din Legea nr. 149 (în vigoare la momentul emiterii hotărîrii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție), totodată, în speța debitorul nu a fost recunoscut ca fiind vinovat în conformitate cu prevederile art. 14, 15 și 248 din aceeași legea, prin urmare, în rezultatul încetării procesului de insolvabilitate, debitorul SRL „Alen Mart Grup” a fost corect degrevat de creanțele neexecutate față de creditorii săi.

Suplimentar, urmează de menționat și faptul că cerința formulată de recurentul BC „Moldova-Agroinbank” SA contravine prevederilor legale în vigoare (ce au existat la momentul examinării cauzei și emiterii hotărîrii judecătorești, inclusiv și după depunerea recursului la Curtea de Apel Cahul) și este inechitabilă față de ceilalți creditori. Or, prin art. 1 din Legea 149/2012, legiuitorul a statuat că, scopul prezentei legi este instituirea cadrului juridic privind stabilirea unei proceduri colective pentru satisfacerea creanțelor creditorilor din contul patrimoniului debitorului prin aplicarea față de acesta a procedurii de restructurare sau a procedurii falimentului și prin distribuirea produsului finit.

Iar, art. 2 din Legea insolvabilității nr. 149 din 29 iunie 2012 definește noțiunea de creditor *ca* persoană fizică sau persoană juridică deținător al unui drept de creanță asupra patrimoniului debitorului, care poate face dovada creanței sale față de acest patrimoniu în condițiile prezentei legi;

Art. 4 enumeră expres că, participanți la procesul de insolvabilitate sînt: administratorul provizoriu, administratorul insolvabilității, lichidatorul, creditorii, adunarea creditorilor, comitetul creditorilor, debitorul sau, după caz, reprezentantul debitorului, alte organe și persoane stabilite în prezenta lege.

Totodată, art.53 alin. (3) din aceeași legi prevede că, îndreptățit să participe la procedurile de insolvabilitate este acel creditor care a formulat și căruia i s-a validat, total sau parțial, o cerere de înaintare a creanței prin includere în tabelul definitiv al creanțelor și care are dreptul de a participa și de a vota la adunarea creditorilor, inclusiv asupra unui plan de restructurare, de a fi desemnat în calitate de membru al comitetului creditorilor, de a participa la distribuțiile de fonduri rezultate din

restructurarea debitorului sau din lichidarea masei debitoare, de a fi informat sau notificat cu privire la desfășurarea procedurilor și de a participa la orice altă procedură reglementată de prezenta lege.

Astfel, Legea insolvenței stabilește expres cadrul legal și scopul prezentei legi, la fel, stabilește rangul creditorilor validați în cadrul procesului de insolvență, modul și consecutivitatea stingerii creanțelor creditorilor în dependență de rangul validat conform tabelului de creanțe înregistrat față de patrimoniul debitorului, însă nici o normă legală nu atribuie unui creditor un statut mai prioritar sau careva dreptul suplimentare care ar plasa pe un creditor într-o poziție mai favorabilă sau mai avantajoasă față de față de restul creditorii validați.

Este posibil de concluzionat că toți creditorii validați în cadrul procesului de insolvență pornit față de debitorul insolvent sunt egali în față legii, cu anumite excepții care se referă doar la prioritatea stingerii creanțelor în cadrul existenței masei debitoare, însă la caz masa debitoare nu există.

Urmează de subliniat că, în cadrul procesului de insolvență intentat față de debitorul SRL „Alen Mart Grup” conform tabelului de creanțe este validat și Serviciul Fiscal de Stat, CNAS care se ocupă cu recuperarea datoriilor acumulate față de bugetul de stat, precum și SRL „Tersis-Comp” validată cu creanța în sumă mai mare decât recurentul, așadar, logic apare o întrebare, de ce recurentul urmează a fi pus într-o poziție mai avantajoasă după încetarea procesului de insolvență intentat față de SRL „Alen Mart Grup” decât cei din urmă.

Considerăm că, în cazul aplicării și interpretării de fiecare creditor a Legii insolvenței după bunul său plac dispare sensul instituirii Legii insolvenței și este imposibilă atingerea scopului principal impus de legiuitor.

Cum a fost stabilit mai sus odată cu admiterea cererii introductive depuse de Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia față de SRL „Alen Mart Grup” a fost intentată procedura falimentului simplificat (care presupune lipsa la debitor a masei debitoare și insuficiența bunurilor pentru acoperirea cheltuielilor procesului de insolvență) și nu proces de insolvență (care presupune existența masei debitoare și necesitatea trecerii debitorului prin mai multe etape până la lichidarea debitorului).

Considerăm că legiuitorul special a prevăzut în legea în mod separat procedura simplificată a falimentului cu instituirea procedurii mai simplificată și condițiilor de trecere a debitorului prin această procedură în termenii mai restrânse care se finalizează cu încetarea procedurii și aplicarea față de debitor a consecințelor expres stabilite prin lege în art. 135 din Legea 149/2012 (în vigoare la momentul emiterii hotărârii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție),.

În final, normele citate mai sus din art. 135 din Legea insolvenței (în vigoare la momentul emiterii hotărârii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție), prevăd în mod expres și concret procedură, condițiile lichidării debitorului față de care a fost inițiată procedura simplificată a falimentului, și anume: că în cazul încetării procedurii falimentului simplificat intentat față de întreprinderea insolventă debitorul să eliberează de la creanțele neexecutate în cazul existenței condițiilor enumerate în mod exhaustiv de lege, în rezultat, dacă condițiile stabilite sunt întrunite, la caz se aplică norma legală și consecințele aplicării acestei față de toți creditorii, dar nu numai față de o categorie de creditorii, faptă interzisă prin legislație în vigoare.

Prevederile legale sunt destul de clare și nu permită careva alte interpretări sau aplicări a normelor imperative în alte cazuri decât cele expres stipulate în legea.

Reieșind din faptul că, art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței (în vigoare la momentul emiterii hotărârii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție) prevede că, degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejutorului sau a codebitorului principal, ceea ce vine în contradicție cu prevederile art. 135 alin. (6) și art. 181 alin. (2) din Legea insolvenței (în vigoare la momentul emiterii hotărârii și solicitării avizului consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție), art. 171 alin. (1), 176 alin. (1), art. 223, 667, 675 din Cod Civil și art. 265 Cod Procedura Civilă, în cazuri similare există o practică diferită, unde în unele cazuri instanța de judecată aplică în mod direct prevederile legale sus enunțate, iar în

alte cazuri, descarcă debitorul de obligații, cu excepția creanțelor BC „Moldova-Agroindbank” SA, ceea ce creează și promovează în continuare existența unei practici judiciare neuniforme și stabilește un spațiu mare de manevră arbitrarului, manifestat de eventualii factori de decizie în asemenea spețe.

Or, reieșind din conținutul normei de drept criticate, nu este clar și previzibil care sunt criteriile de determinare modalității de aplicare a prevederilor legale referitor la degrevarea debitorului de obligații.

Autorul sesizării consideră că prin prisma previzibilității normelor de drept indicate supra, este cert și clar că se creează loc pentru admiterea arbitrarului la interpretarea normelor contestate, prin instaurarea unei "protecții" inadmisibile a creditorului/creditorului garant, în detrimentul intereselor altor creditorilor, prin ce se ignoră și se limitează posibilitățile acestora de a beneficia de drepturi egale, ceea ce duce la încălcarea drepturilor constituționale garantate.

Astfel, autorul sesizării consideră că în lumina celor reliefate supra, a fost elucidat în mod absolut faptul că normele/sintagmele contestate, sunt imprecise, cazurile de aplicare a acestora nu sunt clare și duc la dezvoltarea arbitrarului, fiind evident că aceste norme/sintagme contestate nu pot trece de controlul impus prin prisma art. 23 alin. (2) din Constituția RM. Or, exigențele preeminenței dreptului presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice, potrivit Raportului privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, § 41.

În acest sens, art. 23 alin. (2) din Constituția RM, implică adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile și previzibile.

Astfel, pentru ca legea să corespundă cerinței previzibilității, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitatea de exercitare a puterii discreționare a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legal urmărit, pentru a-i oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (Sissanis v. România, 25.01.2007, § 66; Seychell v. Malta, 28.08.2018, § 50-52). Or, o putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (HCC nr. 28 din 23.11.2015, § 61). Și în această ordine de idei, este de menționat că, potrivit prevederilor regăsite în Hotărârea CEDO din 13.12.2001 (cererea nr. 45701/99) cauza Mitropolia Basarabiei și Alții c. Moldovei, înalta Curte reamintește în jurisprudența sa constantă conform căreia expresia „prevăzută de lege” din articolele 8-11 ale Convenției nu numai că cere ca măsura incriminată să aibă o bază în dreptul intern, dar vizează, de asemenea, și calitatea legii în cauză, care trebuie să fie suficient de accesibilă și previzibilă în ceea ce privește efectele ei, adică să fie enunțată cu destulă precizie, astfel încât să permită persoanei - în caz de necesitate, cu o consultare adecvată, să-și determine conduita sa (Hotărârile Sunday Times v. Royaume Uni (nr. 1), 26 aprilie 1979, seria A nr. 30, p. 31 § 49, Larissis et autres v. Grece, 24 februarie 1998, Recueil 1998-1, p. 378, § 40, Hashman et Harrup v. Royaume-Uni [GCJ, nr. 25594/94, § 31, CEDH 1999 VIII, Rotaruv. Roumanie [GCJ, nr. 28341/95, § 52, CEDH 2000-V).

Pentru a răspunde acestor exigențe dreptul intern trebuie să ofere o anumită protecție împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice în drepturile garantate de Convenție. Atunci când este vorba de chestiuni care aduc atingere drepturilor fundamentale, legea este contrară principiului preeminenței dreptului, acesta fiind unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice consacrat de Convenție, dacă marja de discreție prevăzută de lege oferă executivului împuterniciri largi. Legea trebuie să definească cu suficientă precizie scopul oricărei marje de discreție și modalitățile de exercitare a acesteia (HTchaouch v. Bulgarie [GCJ, nr. 30985/96, § 84, CEDH 2000- XI).

Nivelul de precizie a legislației interne - care nu poate în nici un caz să prevadă toate ipotezele - depinde într-o măsură considerabilă de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care-l reglementează și de numărul și statutul celor cărora li se adresează (Hotărârile Hashman et Harrup citat anterior, § 31 și Groppera Radio AG et autres v. Suisse, 28 martie 1990, seria A nr. 173, p. 26, § 68).

2.

Pe parcursul examinării cererii lichidatorului SRL „Alen Mart Grup” creditorul BC „Moldova-Agroinbank” SA a înaintat solicitarea privind degrevarea debitorului de creanțele neexecutate ale SRL „Alen Mart Grup”, *cu excepția creanței BC „Moldova-Agroinbank” SA.*

În susținerea poziției expuse, BC „Moldova-Agroinbank” SA a prezentat Hotărârea Curții de Apel Cahul din 24.04.2015, iar reprezentantul debitorului și lichidatorul au prezentat un șir de hotărâri pe cauze similare, cu soluții diametral opuse.

Astfel, s-a constatat că practica judecătorească este neuniformă, iar fiecare judecător examinează cauză după intima convingere din cauză lipsei de interpretare uniformă a prevederilor legale în cauză.

La data de 07.02.2020, Judecătoria Cahul, sediul Central reexaminând cauza a emis hotărârea prin care a fost aprobat raportul final și bilanțul de lichidare al SRL „Alen Mart Grup”, a fost încetat procesul de insolvență intentat față de SRL „Alen Mart Grup”, s-a constatat ca fiind stinse creanțele neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup” și a fost radiat SRL „Alen Mart Grup” din Registrul de Stat al persoanelor juridice.

Nefiind de acord cu hotărârea emisă BC „Moldova-Agroinbank” SA a contestat-o în ordine de recurs depunând în acest sens abia la data de 28.02.2020 o cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului cu casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Central nr. 2i-166/2019 din 07.02.2020 și pronunțarea în această parte unei noi decizii prin care se stingă creanțele neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup”, *cu excepția creanței BC „Moldova-Agroinbank” SA.*

La 03.06.2020, reprezentantul debitorului SRL „Alen Mart Grup” s-a adresat cu o cerere de solicitare a avizului consultativ de la Curtea Supremă de Justiție, în temeiul art.12² Cod de procedură civilă, pentru a clarifica la examinarea cauzelor de insolvență (la soluționarea chestiunii cu privire la aprobarea raportului final cu încetarea procedurii falimentului simplificat) modul de aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și 181 alin.(2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, în coraport cu solicitarea creditorului garantat de degrevare a debitorului de toate creanțele neexecutate față de creditori, cu excepția creanței garantate și existența hotărârilor judecătorești intrate în vigoare emise pe cauze similare.

Prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 a fost admisă cererea reprezentantului debitorului SRL „Alen Mart Grup”. A fost solicitată Plenului Curții Supreme de Justiție emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și art.181 alin.(2) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, la adoptarea de către instanța de insolvență a hotărârii de încetare a procesului insolvenței, în special, la soluționarea întrebării cu privire la stingerea obligațiilor debitorului insolvent, atunci când creanțele creditorului validat față de debitorul insolvent au fost garantate prin instituirea gajului/ipotecii (și altor mijloace de garantare) asupra bunurilor unei persoane terțe.

Prin citația recepționată la data de 27.04.2022 de la Curtea de Apel Cahul, am fost citați despre faptul fixării ședinței de judecată la data de 06.05.2022, pentru examinarea recursului declarat de BC „Moldova-Agroinbank” SA asupra hotărârii Judecătoriei Cahul sediul Central din 07.02.2020.

La citație în cauză a fost anexată copia scrisorii de la Curtea Supremă de Justiție nr.8/12-13/22 (8ac-12/21) din 02.03.2022 prin care către Curtea de Apel Cahul a fost restituită solicitarea adresată Plenului Curții Supreme de Justiție prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței. În motivarea restituirii solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție a fost indicat faptul că, începând cu luna aprilie 2019, din lipsa de cvorum ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție nu sunt deliberative.

Urmează de subliniat că Curtea de Apel Cahul a emis Încheierea din 05.06.2020 constatând existența dificultăților și unei practici neuniforme pe cazuri similare cu scopul primirii unui aviz consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție pentru instituirea unei

practici judiciare uniforme cu suportul Curții Supreme de Justiție în vederea aplicării corecte a prevederilor art.135 alin.(6) și 181 alin.(2) din Legea insolvențabilității.

Art. 12² din Codul de Procedură Civilă nu prevede situația, condițiile și procedura de restituire de la Curtea Supremă de Justiție a solicitării instanței judecătorești privind emiterea avizului consultativ fără examinare, mai ales, în situație când ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție nu sunt deliberative.

În speța, chestiunea abordată și dificultatea apărută la instanța de recurs la interpretarea și aplicarea a normelor legale a rămas nerezolvată, în situație când, încheierea judecătorească de solicitare a avizului consultativ este în vigoare, însă a rămas fără examinare

Astfel, o asemenea situație încalcă grav drepturile fundamentale ale participantului la proces echitabil, ce nu are o altă posibilitate de a stabili modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2) al Legii insolvențabilității, mai ales, în situație când aceste norme legale au fost modificate după depunere de către BC „Moldova-Agroinbank” SA a recursului asupra hotărârii Judecătoriei Cahul din 07.02.2020, iar modificările au intrat în vigoare din data de 14.09.2020.

La momentul actual instanțele de judecată, prevederile vagi ale Codului de procedură civilă, au un spațiu de interpretare, lăsând loc arbitrariului, precum este și în cazul din speță, iar aceasta duce inevitabil la încălcarea dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 paragraf 1 Convenția CEDO.

Atunci când există neclaritatea și dificultatea în aplicarea și interpretare a prevederilor legale urmează să existe un aviz consultativ de la Plenul Curții Supreme de Justiție, ce ar reprezenta o aplicare a principiului contradictorialității, iar, pe de altă parte, constituie un real ajutor dat instanței și părților în proces la aplicarea, aprecierea și interpretare corectă a prevederilor legii contradictorii și neclare, ce permită interpretarea diferită și creează o practică judecătorească neuniformă.

La momentul actual instanțele de judecată duc lipsa unei încrederi în societate, iar această neîncredere este alimentată de interpretarea diferită a legislației, fapt ce creează un sentiment de nesiguranță că în situații identice sau similare se va proceda diferit, iar această ridică semen de întrebare în rîndul justițiabililor și a societății civile. Anume penru a avea un caracter unitar codul de procedură civilă urmează să prevadă în mod expres dacă pot exista sau nu cazuri de restituire fără examinare a solicitării de emitere a avizului consultativ de la Curtea Supremă de Justiție, dacă pot exista, care sunt condițiile în care poate să aibă loc restituirea, pentru a nu lăsa spațiu de interpretare și aplicare eronată a legii.

În procesul de judecată, inclusiv în procesele de lichidare a persoanei juridice, judecătorul ia poziția unui arbitru independent, iar participanții la proces de insolvențabilitate dețină dreptul la satisfacție efectivă împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. În speță, se atinge dreptul persoanei la apărare, dreptul la egalitatea armelor și nu în ultimul rînd dreptul la un proces echitabil prevăzute la art. 1, art. 20 al. (1), art. 26 din Constituție, precum și art. 6 Convenția CEDO [dreptul la un proces echitabil].

Exercițiul dreptului la apărare, statuat în art.26 din Constituție, este consolidat de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin aplicarea art.6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În hotărîrea *Steel și Morris contra Regatului Unit* (15 februarie 2005, par.63-72) CtEDO a constatat o violare a dreptului la apărare garantat de art.6 CEDO, pe motiv că intimații nu au putut beneficia, în cadrul unei cauze civile de toate mijloacele de apărare, inclusiv de explicare a modului de aplicare și de interpretare a prevederilor legale.

3.

În perioada când dosarul se afla la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2), (4) al Legii insolvențabilității, **la data de 14.09.2020, au intrat în vigoare modificările la Legea insolvențabilității nr. 149 din 29.06.2012 aplicate prin Legea Parlamentului nr. 141 din 16.07.20, MO205-211/14.08.20 art.456.**

Mai jos este prezentat un tabel de concordanță a prevederilor modificate din art. 135 și art. 181 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012:

	Prevederile legale în redacție pînă la 14.09.2020	Prevederile legale în redacție după data de 14.09.2020
Art.135 alin.(6)	(6) Prin încetarea procesului, <i>debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului</i> , cu excepția cazului cînd este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege.	(6) Prin încetarea procesului, <i>debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului</i> , cu excepția cazului cînd este tras la răspundere subsidiară în modul prevăzut de lege. <u>Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejursorului, a garantului gajist/ipotecar sau a codebitorului.</u>
Art.181 alin. (2)	(2) Prin încetarea procedurii falimentului, <i>debitorul va fi degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment</i> , însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art. 14, 15 și 248. În astfel de situații, el va fi degrevat de obligații numai în măsura în care ele au fost plătite în cadrul procesului de insolvență.	(2) Prin încetarea procedurii falimentului, <i>debitorul va fi degrevat de obligațiile pe care le avea înainte de intrarea în faliment</i> , însă sub rezerva de a nu fi găsit culpabil conform art. 14, 15 și 248. În astfel de situații, el va fi degrevat de obligații numai în măsura în care ele au fost plătite în cadrul procesului de insolvență.
Art.181 alin. (4)	(4) Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejursorului sau a codebitorului principal. Conform art. 796 Cod Civil, <i>Dacă doi sau mai mulți debitori datorează o prestație în așa fel încît fiecare este dator să efectueze întreaga prestație, iar creditorul poate pretinde fiecareia din debitori executarea, atunci debitorii sînt legați solidar.</i> Conform prevederilor Codului Civil, debitorul ipotecar nu intră în categoria codebitorului principal sau fidejursorului în relații de creditare cu debitorul principal, ce cad sub excepție stabilită de art. 181 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012.	(4) Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejursorului, <u>a garantului gajist/ipotecar</u> sau a codebitorului.

Din conținutul tabelului prezentat mai sus rezultă că, pînă la introducerea modificărilor în Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, legiuitor a prevăzut în art. 135 alin. (6) o procedură clară și exactă de degrevare a debitorului insolvent de obligații nestinse în cadrul procesului de insolvență - *prin încetarea procesului, debitorul se descarcă de obligațiile pe care le avea înainte de intrare în procedura falimentului.*

Articolul supra citat instituia doar o excepție de la regulă generală - situația cînd debitorul (membrii de conducere) este tras la răspundere subsidiară, iar careva alte excepții legate cu calitatea debitorului de fidejutor, debitor gajist/ipotecar norma legală stabilită la art. 135 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 nu prevedea.

După aplicarea modificărilor în Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, legiuitor a adăugat la art. 135 alin. (6) următoare propoziție: *Degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejursorului, a garantului gajist/ipotecar sau a codebitorului.*

Cu alte cuvinte, după data de 14.09.2020, adică după intrare în vigoare a modificărilor, a fost completat numărul de excepții de la regulă generală existentă pînă la 14.09.2020, și anume: în cazul în care există obligațiile debitorului în calitate de fidejutor, garant gajist/ipotecar sau de codebitor, debitorului la încetarea procesului nu se aplică degrevarea necondiționată de toate obligații, ce nu au fost stinse în cadrul procesului de insolvență.

În ceea ce ține de art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 este clar că, după introducerea modificărilor din 14.09.2020 în normă legală a fost adăugată o combinație de cuvinte «a *garantului gajist/ipotecar*». Astfel, până la intrarea în vigoare a modificărilor, articolul sus menționat conținea doar prevederea conform căreia, *degrevarea de obligații a debitorului nu atrage degrevarea de obligații a fidejutorului sau a codebitorului principal*.

După cum rezultă din conținutul normei legale, până la data de 14.09.2020, *garantul gajist/ipotecar nu a fost prevăzut în art. 181 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și nu intra în categoria, ce cădea sub incidența excepțiilor de la regula generală stabilită la art. 135 alin. (6) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012*.

În condiții abordate, este cert că, *cadru normativ aplicabil speței și în vigoare la momentul emiterii hotărârii de prima instanță și declarării recursului de către recurent, stabilea că calitatea debitorului insolvent de garantul gajist/ipotecar nu se încadra și nu cădea sub incidența excepției de la regulă de degrevare a debitorului la încetarea procesului de la toate obligații, ce nu au fost stinse în cadrul procesului de insolvență*.

Respectiv, *garantul gajist/ipotecar la aplicarea art. 135 alin. (6), art. 181 alin. (2), (4) din Legea insolvenței (în redacție până la 14.09.2020) urmează a fi degrevat în mod necondiționat de obligațiile validate și nestinse în cadrul procesului de insolvență*.

În speța noastră, Curtea de Apel Cahul examinând recursul declarat de BC „Moldova-Agroinbank” SA exercită controlul judecătoresc asupra legalității și temeiniciei hotărârii emise de Judecătoria Cahul sediul Central din 07.02.2020.

La caz, hotărârea primei instanțe a fost emisă la 07.02.2020, adică până la data de 14.09.2020, când în Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 au fost introduse modificări. Respectiv, instanța de recurs, în mod normal, nu poate verifica corectitudinea aplicării de către instanța de fond a legii sub prisma prevederilor legale noi, ce n-au existat și n-au fost prevăzute în legislație la momentul emiterii hotărârii, ci au apărut ulterior, după depunerea recursului de către BC „Moldova-Agroinbank” SA și expedierea dosarului la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței.

Conform art. 73 alin. (3-4) al Legii cu privire la acte normative nr. 100 din 11.12.2017, *Actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare și, de regulă, nu poate fi retroactiv sau ultraactiv. Au efect retroactiv doar actele normative prin care se stabilesc sancțiuni mai blânde*.

Conform art. 7 alin. (1) Cod Civil, *legea civilă nu are caracter retroactiv*. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare.

În speța noastră, Curtea de Apel Cahul examinând recursul declarat de BC „Moldova-Agroinbank” SA exercită controlul judecătoresc asupra legalității și temeiniciei hotărârii emise de Judecătoria Cahul sediul Central din 07.02.2020.

La caz, hotărârea primei instanțe a fost emisă la 07.02.2020, adică până la data de 14.09.2020, când în Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 au fost introduse modificări. Respectiv, instanța de recurs, în mod normal, nu poate verifica corectitudinea aplicării de către instanța de fond a legii sub prisma prevederilor legale noi, ce n-au existat și n-au fost prevăzute în legislație la momentul emiterii hotărârii, ci au apărut ulterior, după depunerea recursului de către BC „Moldova-Agroinbank” SA și expedierea dosarului la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție prin Încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii – art.135 alin. (6) și art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței.

Pornind de la normele Legii insolvenței, care constituie obiectul prezentei sesizări, se creează situația incertă, inechitabilă și neconstituțională, de insecuritate juridică și în același timp lăsând un spațiu de manevră arbitrarului, manifestat de eventualii factori de decizie în asemenea spețe.

VI. ALTE DATE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicat excepția de constituționalitate. Prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită Curtea Constituțională prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinența prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul fiscal și din Legea insolvenței, ține de competența Curții Constituționale.

Obiect al excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile din articolul 12² din Codul de procedură civilă, în măsura în care, în redacția actuală, nu este prevăzută o situație și procedură de restituire fără examinare a solicitării de la Plenul Curții Supreme de Justiție, iar prevederile contestate sunt aplicate la soluționarea cauzei.

Totodată, prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității a dispozițiilor art. 135 alin. (6) și art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 în măsura în care, în redacția actuală, acestea vin în contradicție cu art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și art. 171 alin. (1), 176 alin. (1), art. 223, 667, 675 din Cod Civil și art. 265 Cod Procedura Civilă, inclusiv sub prisma principiului aplicabilității legii în timp la examinarea cererii de recurs în ordine de recurs.

Curtea Constituțională nu s-a expus pînă în prezent pe marginea acestor prevederi legale. Nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Prevederile contestate nu au constituit anterior obiectul controlului constituționalității.

VII. CERINȚELE AUTORULUI:

Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, art. 4 al. 1 lit. a), art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a), art. 39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 12¹ Cod de procedură civilă,

SOLICIT:

1. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor din articolul 12² din Codul de procedură civilă, în măsura în care, în redacția actuală, nu este prevăzută o situație și procedură de restituire fără examinare a solicitării de la Plenul Curții Supreme de Justiție.

2. Ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor din art. 135 alin. (6) și art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 în măsura în care, în redacția actuală, acestea vin în contradicție cu art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și art. 171 alin. (1), 176 alin. (1), art. 223, 667, 675 din Cod Civil și art. 265 Cod Procedura Civilă, inclusiv sub prisma principiului aplicabilității legii în timp la examinarea cererii de recurs în ordine de recurs.

3. Curtea de Apel Cahul să emită o încheiere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor din articolul 12² din Codul de procedură civilă.

4. Curtea de Apel Cahul să emită o încheiere cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor din art. 135 alin. (6) și art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 în măsura în care, în redacția actuală, acestea vin în contradicție cu art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și art. 171 alin. (1), 176 alin. (1), 223, 667, 675 din Cod Civil și art. 265 Cod Procedura Civilă.

5. Curtea de Apel Cahul să prezinte direct în adresa Curții Constituționale prezenta sesizare de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

6. Curtea Constituțională să admită excepția de neconstituționalitate ridicată prin prezenta sesizare.

7. Curtea Constituțională să declare ca fiind neconstituționale:

a) dispozițiilor 12² din Codul de procedură civilă, în măsura în care, în redacția actuală nu este prevăzută o situație și procedură de restituire fără examinare a solicitării de la Plenul Curții Supreme de Justiție.

b) dispozițiilor din art. 135 alin. (6) și art. 181 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 în măsura în care, în redacția actuală, acestea vin în contradicție cu art. 181 alin. (2) al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 și art. 171 alin. (1), 176 alin. (1), art. 223, 667, 675 din Cod Civil și art. 265 Cod Procedura Civilă, inclusiv sub prisma principiului aplicabilității legii în timp la examinarea cererii de recurs în ordine de recurs.

VIII. LISTA DOCUMENTELOR

1. Hotărârea Judecătorei Cahul, sediul Central nr. 2i-166/2019 din 07.02.2020;
2. Încheierea Curții de Apel Cahul nr. 2-16021105-2ri-05052020 din 05.06.2020;
3. Citația de la Curtea de Apel Cahul nr. 1235 din 26.04.2022;
4. Scrisoarea de la Curtea Supremă de Justiție nr.8/12-13/22 (8ac-12/21) din 02.03.2022;
5. Hotărârea Curții de Apel Cahul nr.05-2i -347-10032015 din 24.04.2015 ;
6. Hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 2i-861/2015 din 25.05.2017;
7. Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ri-355/17 din 08.11.2017;
8. Hotărârea Curții de Apel Bălți nr. 2i-8/16 din 05.06.2017;
9. Decizia Curții Supreme de Justiție nr. 2ri-244/17 din 04.10.2017;
10. Hotărârea Judecătorei Cahul nr. 2i-20/18 din 07.08.2019;
11. Hotărârea Judecătorei Chișinău nr. 2i-1347/18 din 26.05.2020;
12. Hotărârea Judecătorei CA Cahul nr. 05-2i-565-23052016 din 10.02.2017;
13. Hotărârea Judecătorei CA Cahul nr. 05-2i-1009-05.09.2016 din 05.05.2017;
14. Hotărârea Judecătorei CA Comrat nr. 06-2i-203-17032015 din 21.09.2015;
15. Încheierea Curții Supreme de Justiție nr. 8ac-1/19 din 28.02.2019.

IX. DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe propria onoare că informațiile ce se conțin în prezenta sesizare sunt exacte și corespund adevărului.

Cu respect,

Svetlana Enache, administratorul statutar al SRL „Alen Mart Grup”

Enache

05.05.2022

ÎNCHEIERE

06 mai 2022

mun.Cahul

Colegiul judiciar al Curții de Apel Cahul

în componența:

președintele ședinței de judecată

Vitalie Movilă,

judecătorii

Serghei Pilipenco, Evghenii Dvurecenschii

examinând recursul declarat de creditorul SA „Moldova-Agroindbank” împotriva hotărârii Judecătoriai Cahul din 07 februarie 2020, pronunțată în cauza de insolvență a debitorului SRL „Alen Mart Grup” -

CONSTATĂ:

1. La 22.07.2016 Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia a depus cererea introductivă, privind intentarea procesului de insolvență în privința debitorului SRL „Alen Mart Grup”, motivând că debitorul este în incapacitate de plată a datoriilor față de Bugetul Public Național, în mărime de 156.688,76 lei.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 27.07.2016 a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de creditorul Inspectoratul Fiscal de Stat pe raionul Taraclia.

Prin hotărârea Curții de Apel Cahul din 30.09.2016 a fost intentată procedura de insolvență față de debitorul SRL „Alen Mart Grup”, cu inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea debitorului. În calitate de lichidator a fost desemnată administratorul autorizat Coltun Elvira.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 19.01.2018 prezenta cauză de insolvență a debitorului SRL „Alen mart Grup” a fost transmisă după competență la Judecătoria Cahul, în temeiul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.254/01 din 01.12.2017.

Prin încheierea Judecătoriai Cahul din 25.04.2019 a fost admisă demisia lichidatorului Coltun Elvira și desemnat în calitate de lichidator administratorul autorizat Iovu Oleg.

Potrivit tabelului definitiv al creanțelor /f.d.103 vol.II/ și tabelului definitiv consolidat al creanțelor /f.d.232 vol.II/, au fost validate creanțele creditorilor după cum urmează: creditorul garantat SA „Moldova Agroindbank” cu valoarea creanței garantate 1.524.987 lei 64 bani; și creditorii chirografari: SRL „Tersis-Comp” cu valoarea creanței 2.686.086 lei 42 bani; Serviciul Fiscal de Stat cu valoarea creanței 85.245 lei 21 bani; Casa Națională de Asigurări Sociale cu valoarea creanței 72.653 lei. Valoarea totală a creanțelor validate constituie 4.368.972 lei 27 bani.

Pe parcursul procedurii falimentului simplificat nu au fost depistate active ale debitorului SRL „Alen mart Grup” care ar putea fi valorificate pentru stingerea creanțelor creditorilor, și nici nu au fost atrași la răspundere subsidiară membrii organelor de conducere ale debitorului SRL „Alen mart Grup”.

La 24.07.2019, conducându-se de hotărârea Adunării creditorilor din 18.07.2019, lichidatorul Iovu Oleg a depus raportul final, prin care a solicitat aprobarea raportului final

și a bilanțului de lichidare a debitorului SRL „Alen Mart Grup”, dispunerea încetării procesului de insolvență, radierei debitorului SRL „Alen Mart Grup” din Registrul de Stat al persoanelor juridice, și a considera stinse creanțele neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup”.

2. Judecătoria Cahul sediul central la 07 februarie 2020 a pronunțat hotărârea, prin care a hotărât:

- se aprobă raportul final și bilanțul de lichidare al SRL „Alen Mart Grup”, cu sediul în or.Taraclia, strada General Inzov, nr.7, IDNO 1004603007427;
- se încetează procesul de insolvență intentat față de debitorul SRL „Alen Mart Grup”, cu sediul în or.Taraclia, str.General Inzov, nr.7, IDNO 1004603007427;
- se consideră stinse creanțele neexecutate ale debitorului SRL „Alen Mart Grup”, cu sediul în or.Taraclia, str.General Inzov, nr.7, IDNO 1004603007427;
- se radiază SRL „Alen Mart Grup”, cu sediul în or.Taraclia, str.General Inzov, nr.7, IDNO 1004603007427, din Registrul de stat al persoanelor juridice;
- se pune în sarcina lichidatorului publicarea dispozitivului prezentei hotărâri în Monitorul Oficial al Republicii Moldova în termen de 10 zile din data adoptării.

3. La 26.02.2020 creditorul garantat SA „Moldova-Agroindbank” a depus cerere de recurs împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul din 07.02.2020, solicitând casarea parțială a hotărârii contestate și pronunțarea unei noi decizii prin care să se stingă creanțele neexecutate ale SRL „Alen Mart Grup”, cu excepția creanței SA „Moldova-Agroindbank”, în măsura în care banca poate să-și satisfacă creanțele validate din contul bunurilor ipotecate de SA „Combinatul de prelucrare a lemnului din Taraclia”.

În motivarea recursului creditorul SA „Moldova-Agroindbank” a indicat, că hotărârea instanței de fond este ilegală și pasibilă casării în partea stingerii creanțelor băncii. A făcut cunoștință cu hotărârea instanței de fond la 19.02.2020. Ca temei de drept pentru înaintarea recursului invocă aplicarea eronată a analogiei legii sau analogiei dreptului (art.432 alin.(2) lit.d) CPC). Prin cererea de înaintare a creanțelor din 21.10.2016, creditorul garantat SA „Moldova-Agroindbank” a înaintat creanța sa față de SRL „Alen Mart Grup” în sumă de 1.524987,64 lei, și a solicitat satisfacerea prioritara a acesteia din contul bunurilor gajate. De asemenea SA „Moldova-Agroindbank” a informat lichidatorul și instanța de judecată că, în temeiul contractului de ipotecă nr.S08178,,a” din 18.07.2008, banca deține un drept prioritara (dreptul de ipotecă) asupra construcției de producere cu suprafața 1020,5m2 și terenului aferent cu suprafața 2,0407ha, situate în or.Taraclia, str.Voczalnaia, 18, înregistrate în Registrul bunurilor imobile cu numerele cadastrale și ipotecate băncii de către SA „Combinatul de prelucrare a lemnului”, și în cazul în care creanțele Băncii față SRL „Alen Mart Grup” vor fi stinse – SA „Moldova-Agroindbank” nu va putea executa dreptul de ipotecă asupra bunurilor imobile ipotecate. Consideră că instanța de judecată n-a ținut cont de cele menționate, a stins obligațiile debitorului SRL „Alen Mart Grup”, pe care le avea înainte de intrarea în procedura falimentului, banca fiind lipsită de dreptul său legal de a-și satisface o parte din creanțele validate din contul bunurilor ipotecate de terța persoană.

În drept cererea de recurs mai este întemeiată și pe prevederile art.8, 135 Legea insolvenței; art.432 Cod de procedură civilă.

4. În cursul pregătirii cauzei pentru judecarea recursului, la 03.06.2020 a intervenit reprezentantul debitorului SRL „Alen Mart Grup”, avocatul Chitic Marina, cu o cerere de solicitare a avizului consultativ de la Curtea Supremă de Justiție, în temeiul art.12² Cod de procedură civilă, pentru a clarifica modul de aplicare a prevederilor art.135 și 181 din Legea insolvenței, la soluționarea chestiunii cu privire la aprobarea raportului final, încetarea procedurii falimentului simplificat, prin prisma art.135 alin.(6) și 181 alin.(2) din Legea insolvenței și anume: în ce mod și formă urmează a fi aplicate aceste prevederi, în coraport cu solicitarea creditorului garantat de degrevare a debitorului de toate creanțele neexecutate față de creditori, cu excepția creanței garantate și existența hotărârilor judecătorești intrate în vigoare emise pe cauze similare ?

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 a fost admisă cererea debitorului SRL „Alen Mart Grup” și s-a dispus solicitarea Plenului Curții Supreme de Justiție emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de punere în aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și art.181 alin.(2) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, la adoptarea de către instanța de insolvență a hotărârii de încetare a procesului insolvenței, în special la soluționarea întrebării cu privire la stingerea obligațiilor debitorului insolvent, atunci când creanțele creditorului validat față de debitorul insolvent au fost garantate prin instituirea gajului/ipotecii (și altor mijloace de garantare) asupra bunurilor unei persoane terțe.

La 15.04.2022 la Curtea de Apel Cahul a parvenit dosarul cauzei cu scrisoarea președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr.8/12-13/22(8ac-12/21) din 02.03.2022, prin care Curții de Apel Cahul i-a fost restituită solicitarea avizului consultativ, cu indicarea faptului că, din luna aprilie 2019 ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție nu sunt deliberative din lipsa de cvorum, iar conform Strategiei privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025, aprobată prin Legea nr.211/2021, s-a preconizat revizuirea competenței și modificarea structurii CSJ în cel mai apropiat timp.

5. La 06.05.2022 în adresa Curții de Apel Cahul a parvenit sesizarea administratorului statutar al SRL „Alen Mart Grup”, Enache Svetlana, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.12² Codul de procedură civilă, și ale art.135 alin.(6), art.181 alin.(4) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012.

În argumentarea necesității și temeiniciei controlului constituționalității normelor invocate, Enache Svetlana a indicat, că în situația în care Codul de procedură civilă prin conținutul articolului 12² Cod de procedură civilă nu prevede o situație și procedură de restituire fără examinare a solicitării de la Plenul Curții Supreme de Justiție, vine în contradicție cu prevederile articolelor 1 alin.(3) [statul de drept], art.20 al. (1) [accesul liber la justiție], art.26 [dreptul la apărare], precum și art.6 Convenția CEDO [dreptul la un proces echitabil].

Consideră că prevederile Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012 vin în contradicție cu prevederile articolelor 6 paragraf 1 din Convenția CEDO - dreptul la un proces echitabil, art.20 din Constituția RM - accesul liber la justiție, art.26 din Constituție - dreptul la apărare. Menționează că dispozițiile art.135 alin.(6) și art.181 alin.(4) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, în redacția actuală, vin în contradicție cu art.181 alin.(2) al Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012 și art.171 alin. (1), 176 alin.(1), art.

223, 667, 675 din Cod civil și art.265 Cod procedura civilă, inclusiv sub prisma principiului aplicabilității legii în timp la examinarea cererii de recurs.

La 03.06.2020 reprezentantul debitorului SRL „Alen Mart Grup” s-a adresat cu o cerere de solicitare a avizului consultativ de la Curtea Supremă de Justiție, în temeiul art.12² Cod de procedură civilă, pentru a clarifica modul de aplicare a prevederilor art.135 alin.(6) și 181 alin.(2) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, în coraport cu solicitarea creditorului garantat de degrevare a debitorului de toate creanțele neexecutate față de creditori, cu excepția creanței garantate, și existența hotărârilor judecătorești intrate în vigoare emise pe cauze similare.

Prin încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 a fost admisă cererea reprezentantului debitorului SRL „Alen Mart Grup”, a fost solicitată Plenului Curții Supreme de Justiție emiterea unui aviz consultativ. Prin scrisoarea Curții Supreme de Justiție nr.8/12-13/22 (8ac-12/21) din 02.03.2022 a fost restituită solicitarea Curții de Apel Cahul, cu indicarea faptului că, începând cu luna aprilie 2019 din lipsa de cvorum ședințele Plenului Curții Supreme de Justiție nu sunt deliberative. Acesta în situație când Codul de procedură civilă nu prevede o asemenea procedură de restituire a solicitării fără primirea avizului consultativ. Consideră că, situația creată încalcă în mod grav drepturile procedurale ale participantului la proces echitabil, și creează o practică judecătorească neuniformă.

Creditorul SA „Moldova-Agroindbank” a prezentat hotărârea Curții de Apel Cahul din 24.04.2015, iar reprezentantul debitorului și lichidatorul au prezentat un șir de hotărâri pe cauze similare, cu soluții diametral opuse. Practica judecătorească este neuniformă referitor la interpretarea și aplicarea prevederilor art.135 și art.181 din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, iar fiecare judecător examinează cauză după intima convingere din cauză lipsei de interpretare uniformă a prevederilor legale în cauză.

Hotărârea primei instanțe a fost emisă la 07.02.2020, adică până la 14.09.2020, când în Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012 au fost introduse modificări. Respectiv, instanța de recurs, în mod normal, nu poate verifica corectitudinea aplicării de către instanța de fond a legii sub prisma prevederilor legale noi, ce n-au existat și n-au fost prevăzute în legislație la momentul emiterii hotărârii, ci au apărut ulterior, după depunerea recursului de către SA „Moldova-Agroindbank” și expedierea dosarului la Curtea Supremă de Justiție pentru examinarea solicitării adresate Plenului Curții Supreme de Justiție prin încheierea Curții de Apel Cahul din 05.06.2020 privind emiterea unui aviz consultativ cu privire la modul de aplicare a prevederilor legii - art.135 alin. (6) și art.181 alin.(2) al Legii insolvenței.

6. Analizând cererea intimă Enache Svetlana de sesizare a Curții Constituționale, Colegiul judiciar, fără a se expune asupra temeiniciei sesizării, consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate prevederilor articolelor 12² din Codul de procedură civilă, și art.135 alin.(6), art.181 alin.(4) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012, din următoarele considerente.

Conform art.12¹ Cod de procedură civilă, „(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra

temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile. (4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii”.

În viziunea Colegiului judiciar cererea de sesizare cu excepția de neconstituționalitate, a cărei ridicare o solicită intimata Enache Svetlana, întrunește toate cele 4 condiții pentru a fi admisă ridicarea excepției. La criteriul aplicabilității la soluționarea cauzei a prevederilor art.135 alin.(6) și art.181 alin.(4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, ținând cont că prevederile nominalizate au fost deja aplicate de prima instanță la emiterea hotărârii, și ulterior aplicarea acestor norme va fi supusă verificării de către instanța de recurs, Colegiul judiciar consideră că cererea de ridicare a excepției întrunește inclusiv și criteriul aplicabilității la soluționarea cauzei a normelor legii, controlul constituționalității cărora este solicitată.

Conducându-se de prevederile art.12¹, 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul judiciar –

DISPUNE:

Se admite cererea intimitei Enache Svetlana cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se ridică în fața Curții Constituționale excepția de neconstituționalitate a art.12² din Codul de procedură civilă și a art.135 alin.(6) și art.181 alin.(4) din Legea insolvenței nr.149 din 29.06.2012.

Se amână examinarea recursului pînă la emiterea deciziei Curții Constituționale.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Judecătorii

Vitalie Movilă

Serghei Pilipenco

Evghenii Dvurecenshii

”Copia corespunde originalului”

Președintele ședinței

Vitalie Movilă

